

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział I. Geneza regionów.....	15
1. Historia ustroju regionalnego	15
2. Pojęcie regionu	20
3. Rola i znaczenie regionów	24
4. Polityka regionalna.....	33
5. Zarządzanie na poziomie regionalnym i lokalnym	34
ROZDZIAŁ II. Czynniki determinujące powstanie regionów.....	36
1. Naturalne czynniki tworzące regiony.....	37
2. Czynniki nabyte tworzące regiony	43
3. Regionalizm i regionalizacja.....	66
Rozdział III. Wybrane teorie rozwoju regionalnego	72
1. Pojęcie rozwoju regionalnego.....	72
2. Uwarunkowania rozwoju regionu	74
3. Koncepcje rozwoju regionalnego	76
3.1. Klasyczne teorie lokalizacji	77
3.1.1. Teoria przewagi absolutnej Adama Smitha.....	77
3.1.2. Teoria kosztów komparatywnych Davida Ricardo	78
3.1.3. Teoria sfer rolniczych Heinricha von Thünera	79
3.1.4. Teoria lokalizacji przemysłu Alfreda Webera.....	79
3.1.5. Istotne czynniki wpływające na lokalizację	80
3.1.6. Teoria ośrodków centralnych Waltera Christallera	83
3.2. Wczesne teorie rozwoju regionalnego	85
3.2.1. Teoria okręgów przemysłowych Alfreda Marshalla	85
3.3. Neoklasyczne teorie rozwoju regionalnego	87
3.4. Modele fazowe rozwoju regionalnego	88
3.4.1. Teoria długich cykli Nikołaja Kondratiewa.....	88
3.4.2. Teoria życia produktu.....	90
3.4.3. Teoria cyklu życia regionu Walta Rostowa	93
3.5. Model Keynesowski	96
3.5.1. Teoria bazy eksportowej.....	97

3.6. Teorie zrównoważonego rozwoju regionalnego	99
3.6.1. Teoria zrównoważonego wzrostu Ragnara Nurkse'a	99
3.6.2. Teoria „wielkiego pchnięcia” Paula Rosensteina-Rodana... ..	101
3.6.3. Teoria nieograniczonych zasobów pracy Arthura Lewisa... ..	102
3.7. Teorie niezrównoważonego wzrostu regionalnego	103
3.7.1. Doktryna polaryzacji.....	103
3.7.2. Teoria biegunów wzrostu François Perroux	103
3.7.3. Koncepcja okrężnej i kumulatywnej przyczynowości Gunnara Myrdala.....	104
3.7.4. Koncepcja polaryzacji sektorowo-regionalnej Alfreda O. Hirschmana	105
3.7.5. Teoria centrum-peryferia Raula Prebisha	106
3.8. Urbanistyczne teorie wzrostu regionalnego.....	107
3.8.1. Teoria <i>City Limits</i> Paula Petersona	108
3.8.2. Teoria „maszyny wzrostu” Johna Logana i Harvey'a Molotcha	112
3.8.3. Teoria „maszyny rozrywki” Terrego N. Clarka.....	113
3.8.4. Teoria reżimów Clarence Stone'a.....	115
3.9. Teorie wzrostu egzogenicznego.....	117
3.10. Teorie wzrostu endogenicznego.....	117
3.11. Koncepcja rozwoju regionalnego oparta na klastrach przemysłowych.....	119
4. Najnowsze koncepcje rozwoju regionalnego	122
 Rozdział IV. Polityka regionalna Unii Europejskiej.....	123
1. Geneza polityki regionalnej w Unii Europejskiej.....	123
2. Główne etapy w kształtowaniu się polityki regionalnej UE	126
3. Cele realizowane w ramach polityki regionalnej.....	130
4. Europejskie Fundusze Strukturalne.....	137
4.1. Fundusze jako element budżetu Unii Europejskiej.....	137
4.2. Fundusze strukturalne w ramach perspektyw finansowych UE ...	139
4.3. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR).....	140
4.4. Europejski Fundusz Społeczny (EFS)	142
4.5. Fundusz Spójności (FS)	143
4.6. Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).....	144
4.7. Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR)... ..	145
 Rozdział V. Rozwój Polski Wschodniej	147
1. Charakterystyka Polski Wschodniej	148
2. Województwa Polski Wschodniej.....	151
2.1. Województwo lubelskie.....	151
2.2. Województwo podkarpackie.....	154

2.3. Województwo świętokrzyskie	156
2.4. Województwo warmińsko-mazurskie	159
2.5. Województwo podlaskie	162
3. Polska Wschodnia w kontekście unijnej polityki spójności	165
3.1. Okres przedakcesyjny	166
3.2. Lata 2004–2006	168
3.3. Czwarta perspektywa finansowa obejmująca lata 2007–2013	173
3.4. Poszczególne programy operacyjne	178
3.4.1. Regionalne Programy Operacyjne (RPO)	178
3.4.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) ..	179
3.4.3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)	181
3.4.4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG) ...	184
3.4.5. Program Operacyjny Europejska Współpraca Terytorialna (PO EWT)	186
3.4.6. Program Operacyjny Pomoc Techniczna (PO PT)	189
4. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW)	190
Rozdział VI. Atrakcyjność inwestycyjna regionów	197
1. Atrakcyjność w podstawowym znaczeniu	197
2. Pojęcie atrakcyjności inwestycyjnej regionu	198
3. Ocena atrakcyjności inwestycyjnej Polski Wschodniej	199
3.1. Analiza SWOT	199
3.2. Atrakcyjność regionu mierzona poziomem inwestycji	208
3.3. Atrakcyjność polskich regionów według raportów Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową	214
4. Atrakcyjność Polski Wschodniej jako miejsca inwestycji	221
Rozdział VII. Możliwości zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionów słabo rozwiniętych	223
1. Wybrane wskaźniki opisujące sytuację gospodarczo-społeczną regionów słabiej rozwiniętych w Polsce	224
2. Ocena zmian w atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski Wschodniej ..	234
3. Sposoby na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionów słabiej rozwiniętych	244
4. Bezpośredni udział społeczeństwa w kierowaniu rozwojem regionu ...	246
Rozdział VIII. Koncepcja zwiększenia bezpośredniego udziału obywateli w zarządzaniu regionem	249
1. Teoretyczne podstawy koncepcji	249
2. Pojęcie i cele demokracji	250
2.1. Cykliczność zmian demokratycznych	253
2.2. Potencjalna zdolność obecnego systemu demokratycznego do przekształceń	261

2.2.1. System demokracji pośredniej	261
2.2.2. Ustrój polityczny w Polsce	262
2.2.3. Demokracja bezpośrednia	265
2.2.3.1. Referendum	267
2.2.3.2. Plebiscyt	269
2.2.3.3. Obywatelska inicjatywa ustawodawcza	271
2.2.3.4. Weto ludowe	272
2.2.3.5. Budżet partycypacyjny	274
2.2.3.6. Odwołanie	283
2.2.4. Zalety demokracji bezpośredniej na tle systemu demokracji pośredniej	284
2.2.5. Kierunki zmian we współczesnej demokracji	287
3. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionów słabiej rozwiniętych ..	291
4. Zarys koncepcji zwiększenia udziału obywateli w zarządzaniu regionem ..	296
 Rozdział IX. Współudział mieszkańców w zarządzaniu regionem na tle wybranych teorii zarządzania	301
1. Nauki o zarządzaniu	301
2. Koncepcja „obywatelska” na tle wybranych teorii zarządzania	302
3. Znaczenie wybranych teorii zarządzania dla koncepcji zwiększonego udziału obywateli w zarządzaniu regionem	308
 Zakończenie	309
Bibliografia	312
Spis tablic	323
Spis rysunków	326